

שידור חי מסיני – כשמורשת פוגשת מדיה

שידור חי מסיני – כשמורשת פוגשת מדיה

קוד קבוצה	מרצה
C2773G1	חגי ניומן, תהילה סרי-גרינצויג
קוד קורס לשבתון	אופי הקורס
3600	היברידי (סינכרוני + אסינכרוני) + פרונטאלי
יום	שעות
ג	09:00-12:30
היקף שעות	שעות פיתוח מקצועי אופק חדש
90	60
תאריך פתיחה	תאריך סיום
20/10/2026	30/03/2027
ש"ש שבתון	גמול
3	90 (30 עם ציון)
קישור לקבוצה	חוברת קורס
לחצ'י להצטרפות	לחצ'י לצפייה בחוברת

מימון מלא למורות ומורים בשבתון, עלות לפי שווי מימון לפי ש"ש של קרן השבתון, גביה ישרה מהקרן

הקורס מעניק כלים מעשיים לניתוח ביקורתי של מדיה ותרבות פופולרית בהקשר יהודי-ישראלי. נלמד לזהות נרטיבים תרבותיים, ייצוגי זהות ומנגנוני השפעה של המסך על בני הנוער, ולייצר שיח משמעותי מתוך הבנה ושפה משותפת. התהליך משלב לימוד אקדמי ועיון במקורות לצד סדנאות מעשיות, סיורי שטח וכלים מוכנים לשימוש בכיתה, במטרה לאפשר עבודה חינוכית מדויקת ורלוונטית בין מורשת לעולם הדיגיטלי.

מטרות הקורס:

לפתח מודעות ביקורתית לאופן שבו המדיה הפופולרית מעצבת זהות, ערכים ותפיסות עולם בקרב בני נוער

לרכוש שפה מושגית וכלים אנליטיים לניתוח סרטים, סדרות ותכנים דיגיטליים בהקשר תרבותי-יהודי

להבחין בין מדרש מודרני, סאטירה ופרשנות חילונית של המקורות היהודיים

לזהות את "רוח הזמן" ואת השפעתה על ייצוג הזהות היהודית-ישראלית בתרבות הפופולרית

לפתח שפה משותפת לשיח עם תלמידים על מסורת, תרבות וזהות בעידן הדיגיטלי

לצאת עם יחידות לימוד מוכנות ליישום מיידית בכיתה

מבנה הקורס

11 יחידות אסינכרוניות — למידה עצמאית במודל: מהמחסן התרבותי, דרך ייצוגי המקורות בקולנוע וסאטירה ישראלית, ועד רבנים ברשתות החברתיות.

6 מפגשי זום סינכרוניים — דיון וסדנה קבוצתית. ארבעה מפגשים בהנחיית חגי נוימן, ושני מפגשים ייחודיים עם מרצה אורחת מומחית בחינוך לגוף, זהות ומדיה — תוך חיבור בין עולם המסכים לערכים יהודיים.

3 סיורי שטח — מוזיאון העם היהודי, מוזיאון ישראל והסינמטק — להמחשה חיה של תכני הקורס.

מטלת סיום — שידור חי מסיני: כשמורשת פוגשת מדיה

תיאור המטלה

המשתתף יבחר יצירה מדיאטית אחת (סרט, סדרה, מערכון, תוכן דיגיטלי או פרופיל רשת חברתית) ויכתוב עבודה אנליטית-רפלקטיבית המשלבת ניתוח תרבותי עם יישום פדגוגי.

מבנה העבודה

זיהוי והקשר — תיאור קצר של היצירה ומיקומה בנוף התרבותי-ישראלי

ניתוח ביקורתי — כיצד היצירה מייצגת זהות יהודית-ישראלית, מה הנרטיב הגלוי והסמוי

חיבור למקורות — האם מדובר במדרש מודרני, סאטירה, חומר גלם או שילוב — ומדוע

השתמעות חינוכית — כיצד ניתן להשתמש ביצירה זו בכיתה: שאלות, פעילות, דיון

רפלקציה אישית — מה תהליך הקורס שינה באופן שבו אתה קורא תרבות פופולרית

היקף: 3-4 עמודים

הגשה: דרך מודל עד תום הקורס

10% על הגשה מסודרת בהתאם להנחיות, 30% על חיבור לתכני השיעור והאופן שבו מורשת ומדיה נתפסות ברמה התיאורטית, 30% על ניתוח נכון של השדה החינוכי שבו מתבצעת העבודה, 30% על פיתוח תוצר מדיה או מערך שיעור בהתאם להנחיות העבודה.

מפגש	תאריך	נושא	שעות
1	30/06/2027	המחסן התרבותי בעידן הדיגיטלי מיפוי מושגי — מתרבות עממית ודת ממוסדת לתרבות פופולרית גלובלית	4 שעות אסינכרוני
2	30/06/2027	היוצר כמשרת הסיפור מדרש מודרני — "עשרת הדיברות", "נסיך מצרים", "נוח"	4 שעות אסינכרוני
3	30/06/2027	הטקסט כחומר גלם ייצוגים חילוניים — "ממלכת גן עדן", "בית דוד", "לוציפר"	4 שעות אסינכרוני
4	30/06/2027	המהפכה הציונית והתנ"ך ניתוח "האימוץ הציוני" — מאיר שלו, אגדת חורבן	4 שעות אסינכרוני
5	30/06/2027	המקורות כבסיס לביקורת חברה ארגז הכלים הסאטירי — מונטי פייתון, ריק ומורטי, סימפסונס	4 שעות אסינכרוני
6	30/06/2027	תולדות הסאטירה היהודית- ישראלית "ניקוי ראש", "זוהי סדום", "מק 22", "חצי המנשה"	4 שעות אסינכרוני
7	30/06/2027	"היהודים באים" כשיקוף קונפליקטים ניתוח המאבק הפנים-ישראלי דרך המערכון ההיסטורי	4 שעות אסינכרוני

מפגש	תאריך	נושא	שעות
8	30/06/2027	המראה ההוליוודית — ייצוג "היהודי" מ"נוספרטו" ו"שיילוק" עד מל ברוקס, סיינפלד ודמות הסברה	4 שעות אסינכרוני
9	30/06/2027	בין קודש לחול "שלאגר", "קדוש", "שבעה" — ספקטרום האמביוולנטיות הישראלית	4 שעות אסינכרוני
10	30/06/2027	"שיר חדש" — הזהות הפלואידית "האושפיזין", "סרוגים", "שטיסל" — הדתי בעיני הצופה החילוני	4 שעות אסינכרוני
11	30/06/2027	רבנים אונליין — נספח אינפלואנסרים רבניים, TikTok וה"הדתה" בעידן הדיגיטלי	4 שעות אסינכרוני
12	20/10/2026	מפגש 1: בין מדרש מודרני לחומר גלם — גבולות הפרשנות האם יש "קו אדום" בעיבוד טקסט מקודש? נשווה ייצוגים של דמויות מקראיות, נתנסה בזיהוי הנקודה שבה יצירה הופכת מ"מדרש מודרני" לשימוש בטקסט כחומר גלם בלבד — ונדון כיצד מנהלים שיח כזה בכיתה.	4 שעות זום

מפגש	תאריך	נושא	שעות
13	27/10/2026	מפגש 2: כוחו של הצחוק — סאטירה כראי לחברה הישראלית האם סאטירה על המקורות מחלישה את הזיקה למסורת — או מחזירה אותה לשיח? נצפה בקטעים מ"היהודים באים" ו"ניקוי ראש", נתרגל "פירוק המערכון" ונרכוש כלים להתמודדות עם התנגדות בכיתה.	4 שעות זום
14	03/11/2026	מפגש 3: מזהות מקובעת לזהות פלואידית מסיינפלד ועד "שטיסל" — כיצד טשטוש הגבולות בין דתי לחילוני משפיע על תלמידינו? ננתח דמויות על התפר ונסיים ברפלקציה אישית: כיצד המדיה שלי מעצבת את האופן שבו אני מתווך מסורת?	4 שעות זום
15	10/11/2026	מפגש 4 : גוף, מסך וזהות – מי מעצב את מי? השפעת המדיה (אינסטגרם, טיקטוק) על דימוי גוף, מיניות וזהות דתית חיבור למסורת: צניעות, גוף כ"צלם אלוקים", מול תרבות החשיפה דיון: האם המדיה היא "המדרש החדש" על הגוף?	4 שעות זום

מפגש	תאריך	נושא	שעות
16	17/11/2026	מפגש 5 : בין קודש לחשיפה – גבולות בשיח על מיניות איך מדברים על מיניות בעולם פתוח – בלי לאבד ערכים השוואה: שיח מסורתי מול שיח דיגיטלי פתוח כלים פרקטיים: שיח מותאם גיל, מבוכה, גבולות, אחריות	4 שעות זום
17	24/11/2026	מפגש 6 : אהבה, זוגיות ומדיה – בין פנטזיה למציאות איך סרטים/סדרות מעצבים תפיסות של אהבה ומיניות חיבור למסורת: זוגיות, קדושה, מחויבות פעילות: פירוק סצנה וניתוח המסר הסמוי מול ערכים יהודיים	4 שעות זום
18	01/12/2026	סיור 1: אנו – מוזיאון העם היהודי (תל אביב) ביקור באגפי "זהות" ו"יצירה" תוך התמקדות בייצוגי הומור יהודי – מסיינפלד ועד "היהודים באים". נבחן כיצד עבר "המחסן התרבותי" היהודי מדת ממוסדת לתרבות וזהות גלובלית.	8 שעות סיור/יום מרוכז

מפגש	תאריך	נושא	שעות
19	08/12/2026	סיור 2: מוזיאון ישראל (ירושלים) היכל הספר ואגף הארכיאולוגיה מול אגף האמנות הישראלית. נשווה בין המקור — מגילות מדבר יהודה — לבין האופן שבו המדיה והתנועה הלאומית השתמשו בארכיאולוגיה לבניית נרטיב ישראלי חדש.	7 שעות סיור/יום מרוכז
20	15/12/2026	סיור 3: סינמטק (ירושלים / תל אביב) מפגש בארכיון הסרטים לבחינת אבולוציית דמות המאמין על המסך — מהייצוג הסטריאוטיפי בשלאגרים המוקדמים ועד לאותנטיות הפלואידית של "שטיסל" ואביתר בנאי.	7 שעות סיור/יום מרוכז

ביבליוגרפיה

מדיה, תרבות פופולרית וחינוך

בן-פורת, ג' (2009). מקום אחד, שני עמים: הדתיים והחילונים בישראל. ירושלים: מאגנס.

לב-און, א' וקוץ, ג' (2023). מיומנויות אוריינות מדיה בקרב מורים: אתגרים והזדמנויות. החינוך וסביבו, מ"ה, 67–90.

רוזנברג, ה' ומלמד, ע' (2022). סדרות טלוויזיה ככלי פדגוגי. דפים, 74, 156–178.

Buckingham, D. (2003). Media Education: Literacy, Learning and Contemporary Culture. Polity Press

Hobbs, R. (2011). Digital and Media Literacy: Connecting Culture and Classroom. Corwin Press

זהות יהודית-ישראלית ותרבות

שפירא, א' (2014). יהודים חדשים, יהודים ישנים. תל אביב: עם עובד.

Boyarin, J. & Boyarin, D. (2002). Powers of Diaspora. University of Minnesota Press

Shohat, E. (1989). Israeli Cinema: East/West and the Politics of Representation. University of Texas Press

סאטירה ומדרש מודרני

אבידב-אונגר, א' (2021). שילוב תרבות פופולרית בהוראה. מגמות, נ"ו(2), 89–112.

Bakhtin, M. (1981). The Dialogic Imagination. University of
.Texas Press

מדיה דיגיטלית ובני נוער

Turkle, S. (2015). Reclaiming Conversation: The Power of
.Talk in a Digital Age. Penguin

boyd, d. (2014). It's Complicated: The Social Lives of
.Networked Teens. Yale University Press

